

Jeuđi 29 Août 1929

Đuộc Nhà Nam

Chủ bút:

HỒ VĂN NGUỒN

Khuôn khổ: 10x15 cm
Số phát hành: 1000 số

M. HỒ VĂN NGUỒN
72, rue Lagrandière
SAIGON

Tổng lý:
NGUYỄN-KHẮC-NGUỒN
Thư vụ việc mua bán và
đăng cáo lịch cũng mandats
trả các thư tức, xin gửi cho:
M. NGUYỄN-KHẮC-NGUỒN
72, rue Lagrandière
SAIGON

Hãy tận-tận. Nên nghĩ tới việc tương lai của
quê đồng-bào của gia quyến quí vị và của nước
nhà. Người nào mà không có tiền dư thì không
làm gì đáng cả! VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG.

Xuất bản ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy
Chủ nhân sáng lập: NGUYỄN-PHAN-LONG

Đang thiếu người hiền, thì dân không có
tranh đánh; đang qui của bầy thì dân không
có trộm cướp; đang thấy vật gì ham muốn
thì lòng dân không loạn.

ĐIỂM LƯU
11/11/29

Vấn-đề trâu bò CẬM TƯỜNG CỦA TÔI Thời cuộc nước Tàu

Năm trâu bò Nam-kỳ chết
nhiều lắm, nhà nông khổ không
đủ trâu bò cấy bừa, lấy làm lo sợ
ruộng phải bỏ hoang. Xưa nay người
mình vẫn chưa có thói lo xa, bỡi vậy
nên trong xứ mình chưa nghe nói
đến việc bảo hiểm súc vật, động có
bệnh dịch trâu bò phát hiện thì nhà
nào có nhiều trâu bò chết vẫn cho là
gặp ừc vận rủi, chạy trời không khỏi
nàng, chỉ lo vay mượn tiền bạc để
sắm sắm khác. Chẳng sớm thì muộn,
bệnh dịch lại làm thiệt hại nữa, nhà
nông lại gặp cơn khốn khổ nữa.

(Chớ chỉ chết lớp này, mua sắm
lớp khác, mà thuận tiện, thì chẳng
nói làm gì. Ngặt gì trâu bò cũng
ngày càng cao, máy nhà làm ruộng
nhỏ muốn sắm một đôi trâu, một đôi
bò, không chỗ làm một vài mữa mà
trả nỗi nợ vay mua trâu bò. Còn các
chủ điền lớn, đứng bệ cá ngân cả
trăm mữa đất, nếu bệnh dịch làm
hại bầy trâu, phải chịu tổn đến bạc
ngàn bạc mữa. Vì chất lớp này sắm
lớp khác rất khó khăn, cho nên mới
có chủ cấy bừa bằng người ta, một
người cấy cấy, hai người cấy cấy, còn
lâm ruộng lớn thì tính sắm máy cấy.
Nhưng bỡi người kéo cấy bừa chẳng
phải là một phương pháp đúng lâu
gật uyển chuyển, mà nó rất mệt mỏi
mà vậy thôi, còn cây máy thì chưa
thông dụng, một là vì chưa có thứ
máy cấy tiện dụng, bất cứ đất cứng
đất mềm cũng làm việc được; hai là
mạng phu chưa thông thạo cách dùng
máy.

Cho nên rồi cũng phải để trâu bò
rất quan hệ cho cơ phát của xứ
mình, thế kỷ chẳng phải một câu nói
quá đáng.

Đại biểu Anam tại quán hạt nghị
viên và Phòng Canh Nông vẫn lưu
tâm đến vấn đề này, hẳn nhắc nhở
Chánh-phủ từ liệu phương pháp
cho nhà nông bôn xứ có đủ số trâu bò
để làm việc canh điền. Kỳ nhóm bất
thường năm nay, giữa nghị viên
quán hạt, quí ông Bảy, Bầm, Được,
còn yêu cầu Chánh-phủ cần xuất công
trâu, bò và để thêm thú y.

Mới đây, ông Bùi-quang-Chiến,
phó hội trưởng quán hạt nghị viên,
nhờ danh Nam-kỳ quốc dân đại
biểu, có tư thơ hỏi quan Thống Đốc
những cách Chánh-phủ trả (tính và
thì hành) để cứu cấp khoản thiệt hại
của nhà nông về bệnh dịch trâu bò,
thì quan Thống Đốc trả lời rằng bệnh
dịch phát hiện có một phần do trâu
bò trên Cao Mên đem lậu xuống địa
phần Nam-kỳ, ngài đã thương lượng
với quan khâm sứ Cao Mên để sắp
đặt việc tuần phòng theo nghị định
ngày 7 Juin 1928, lại cho thiết nghĩ
nhất.

Còn bệnh dịch trâu bò mà truyền
chiếm mau quá và rộng quá, là vì
nhờ dân không lưu tâm đến cách
đề phòng súc vật chưa nhiễm lấy
bệnh ấy. Xáo trâu chết thường thấy
bỏ ngoài ruộng cho kèn kèn mà thì
rĩa xương, hoặc thả trôi sông. Bởi
vậy ngày 3 Août 1929 quan Thống
Đốc có gửi tham tri cho các quan
chủ tỉnh khắp Nam-kỳ dạy bắt hương
quán các làng trông nom súc vật
xương dịch, Chánh-phủ đem tính in
một tờ thông tư bằng chữ quốc ngữ,
định rải khắp xứ, để truyền bố
phương pháp bảo hộ súc vật mới khi
trong làng trong tổng có bệnh truyền
nhiễm phát hiện.

Từ châu tri của quan Thống Đốc
đại khái dạy hương quí các làng
phải thi hành các thể lệ trong luật
ngày 21 Juillet 1881 và nghị định
ngày 18 Février 1903 và 2 Novembre
1916, như là phải cần mua các
khuyến kê ra dưới đây:

1) Nhựa lốt khai súc vật đau hay
là chết, và xem xét cách: bỡi rĩa
súc vật bệnh nạn và cách chôn súc
vật chết.

2) Tìm chủ trâu bò bỏ xác súc

vật chết ngoài ruộng, hoặc thả trôi
sông, rồi chôn theo luật ngày 21
Juillet 1881, giải họ đến tòa.

3) Bất dân chôn xác súc vật chết,
phải tẩm vôi chôn súc vật ấy hay là
cộng nhơ của làng phải chôn. Bấy
bạt phải cấp với cho mấy thầy hương
quán dùng để chôn súc vật chết.
Muốn cho các viên chức ấy để làm
phần sự, đã truy nã chủ súc vật bỏ
xác trâu bò ngoài ruộng hay là trôi
sông, thì phải lập bộ trâu bò cho
chắc chắn, bản hồ. Sở thú y bậy
cách làm trâu bò, nường sắt in
số, bỡi c o hai ba phần tây trên sườn
phía tay mặt, theo số bản chỉ, và tu
mới hai chữ trên phía tay trái để
chỉ trâu bò ấy ở bậy nọ, tưởng nên
làm như cách ấy.

Lại lệ lệ bảo hộ súc vật, ngăn ngừa
bệnh truyền nhiễm, đã đặt ra từ năm
1881, đến nay tính lại đã 48 năm trôi
mà trâu vẫn chết cả mữa. Bỡi
thời, luật ấy năm trong tù, có bậy
dịch phát hiện thì mới để ra, liệu
cách thi hành, nhưng đến lúc hương
quán khởi sự thi hành, thì chờ bậy
vay mà đủ sung, quá phần nửa số
trâu bò trong xứ quan Ông đã đời
xuống Am-ii. Song xét cho kỹ, chậm
muộn hơn là không ngờ Bầm bậy
mong tư này về sau nhờ hương
quán các làng sốt sắn nhà nông
Anam tránh khỏi cái vạ trâu chết
cả bậy.

Chẳng qua là mỗi việc muốn cho
khởi phát bại thì trên đã x rông, dưới
phải họa theo một đượ. Quả dân
đại biểu và chánh Phủ đã làm phần
sự lo cho dân, thì nhà dân cũng nên
nhớ: rằng mình phải giữ cho mình cho
chẳng phải mỗi mữa đều phải cho
người thay mặt. Có trâu bò đau hay
chết, phải khai báo tức thì, người ở
làng thấy có kẻ không khai, nên tố
cáo với hương quán, vì bằng dân-
điểm sao sao cũng chẳng khởi mang
tai mang họa cả làng Trơn dưới đều
giữ phần sự thì quan Ông muốn
khuyến rổi cũng khó khăn, chứ không
đề như bây giờ.

Bên báo mong các nhà nông
Anam ghi nhớ.

B.N.N.

Một tin nên nhớ
(Thành-phố Saigon)
Hôm nhơn hội-đồng thành p ở
Saigon 29 Août vừa rồi, hội-đồng có
đem ra giữa hội- nghị bàn về việc trả
tiền thủng tiền.

Ông Casque xin từ đây phải biên
lại gấp để cho chủ phố trả, còn ông
Nguyễn-khắc-Nguồn thì xin để đủ
ba tháng rồi mới đòi một lần, chứ
không phải đòi trước, vì nếu bắt trả
trước thành ra có nhiều người không
thể trả nổi, lại nhiều khi phố trông
càng phải trả tiền thủng nữa.

Từ đây về trong kỳ ba tháng nếu
phố nào không cho mượn được, không
có đủ thủng tiền thì chủ phố phải
cho xá tay hay được trả tiền cho
mình. Chớ theo như trước, phố
không cho mượn được mà cũng
đóng tiền thì thiệt thòi cho chủ
người phố.

**Công-ty Việt-Nam bảo-
hiểm xe hơi**
Hội nặc danh 200.000 \$
56, RUE PELLERIN
Công-ty này Bảo-hiểm xe một giá
tiền và theo thể lệ Công-ty của người
Áu-châu, nhưng có phần lợi đặc biệt
hơn là bộ phần tiền chủ xe phải
chịu trong số tiền Công-ty bồi
thường, mà lại không buộc chủ xe
phải đóng một số tiền p' y thêm
như các Công-ty khác.
Giấy chấp tất: ASSURANA
Giấy chấp mới: 748

**Giò thồng-thông, trắng nên
tự mò: gặp đêm trời lặng, trong
mình cũng khỏe khoắn, tôi bản
rủ ông bạn T đ. ra con đường đá
gạch đỏ, hầu đổi gió và nhận
giảm tình sẽ bay giết tâm sự chết.
Đêm này là 11 Aout vậy.**

Cả hai cơn bình nghĩ về của
chuyện người Cao lý chịu cái chế
độ... của các anh lớn.
chưa dứt: chợt thấy anh L. đạp xe
đi tới. Cả ba chào hỏi nhau
xong, anh L. bèn rủ chúng tôi đi
xem chớp bóng.

Này, hai bạn, xem tuồng Ben
Hur có giá trị lắm mà người ta
đem rang như pháo. Đấy, chương
trình đấy: người ta nói hát ở
Saigon. Chớ đâu được công-chúng
hoan-nghinh nên góp tôi bực
muộn! Đấy, vào Casino một bữa
chơi.

Đầu đề xem chương trình
đấy. Tôi vừa nói với lý từ giã
xong ở tay anh L mà xem. Xem
xong lại trao cho bạn T.

Khi chúng tôi xem hết chương
trình thì lần lần hỏi muốn
đi xem tuồng ấy ngay. Tuồng có
thể lực làm sao mà nội cái chương
trình đã đủ giặc lòng chúng tôi
đi tới rạp Casino, cả ba mua
giấy; vào cửa Xem! Hay! Chương
trình thật là tuyệt vời.

Mãng tuồng về, tôi nằm nghĩ
lại sự-tích trong ấy thật trong
trí liền phát ra một cảm tưởng lạ
lùng không sao nghĩ được, tôi
chong đèn, vuốt giầy, cầm bút
viết mấy trăm hàng định để đưa
cho ai là đồng chí cùng thương-
ngọan.

Tuồng Ben Hur thác-sanh tỵ
đâu? Có lẽ ai đó xem bóng hôm
ky đến biết nó thác-sinh tỵ trong
bên từa thuyết của nhà v. s. l, là
tướng-quân Lervet-Wallace mà
ra vậy. Chà, có ai mà có sự nghiệp
văn-chương à! Sao lại thế! -
Không lạ; đó là bởi cái lòng ham
muốn và bản chí của người ta mà
thôi. Có ham muốn thêm bản chí
thời việc gì lớn bằng trời cũng
có thể làm được. Chuyện khó là
ai làm được mà mình làm được
mới có qui, mới có bang chớ!

Wallace tướng quân như thấy
quyền La case de Foncie Tom
của nhà si Bucher Slow (Pestow)
người Mỹ được nói danh toàn
cả thời có ý muốn dịch thì
nên liền nghĩ: v. Đ. biết sự
nghĩ văn-chương là của kẻ
đại lương tâm với chớ chớ phải
của anh mà đạo kèm cương;
song vì như đời việc mà làm, lạ
người tiền sử, há chẳng phải
là sự ít có sao! Sự ít có mới
quá! Lại nghĩ như, làm một
anh tướng, mà có thao-lược đoạt
thành thủ lấy, thời được khể
đá tổ hinh, làm một nhà văn;
v. đ. được kinh luân của tục, rỗng
đời, thời cũng được truyền danh
đá tiếng; không ai kếm ai v.
Đoạn tướng quân cầm cự mấy
năm, đến chừng thuyết-bộ
Be-Hur ra đời thời đã 53 tuổi
Tướng quân thêo năm 1905.
Người tay chết mà tên của còn
đời đời, đó là nhờ có quynh
thuyết và bóng tuồng Ben-Hur
vậy.

Đó là cảm-tưởng tôi đối với
tác-giả quynh tiểu-thuyết của
bóng tuồng.

Tòa kìm dượt bở

Tình-hình Mãn-Châu
Điền-lưu Mãn-châu - lý ngày 24
Aout:

Từ hôm phát-sanh ra chiến-sự
Trung-Nga đến nay, trong thành
Mãn-châu-ly nhưn dần dần là không-
hoàng, mà những nhà phủ-bộ và
thương-gia mỗi ngày mỗi đi
nơi khác, cho đến người ngoại-quốc
như Nhật-bản và Đức cũng bắt
chạy: đóng cửa tiệm và dời của
đi rảo, hiện nay tại Mãn-châu-ly có
nhiều về thăm-đạm buôn bở không
được: p'ion-thành như trước nữa.

Lại mới rồi, có một chiếc máy
bay Nga ở trên không liệng xuống
một trái bom, ngay giữa đường xe
lửa Cáp-nhĩ-tân đi qua, làm cho xe
ấy trật đường rầy, hai người cầm
máy bị trọng thương.

Soviét thêm binh
Điền-lưu Cáp-nhĩ-tân ngày 22
Aout:

Chánh-phủ Soviét đã tổ-chức thêm
một đội binh viễn-dòng 20 vạn, chia
ra hai quân và lực-quân, sai bốn
viên tướng-lệnh thông suốt đội
quân ấy. Người Tàu đã nao nức
truyền-ngôn rằng, Nga chuyên này
chẳng những sang sộ ở Đông-tau-
lĩn mà thôi, còn muốn gây việc
lớn thì các nơi khác nữa.

Lại vừa rồi, tại Mãn-châu-ly có
tin cho bay rằng, Nga cho một đội
quân cam-tử, thừa lúc ban đêm,
lén đem trái bom liệng vào các nơi
đình thự, san bị lính Tàu đi bắt
được, đem ra khỏi biên-thiền.

**Tôn-Khoa sắm thêm
máy bay**

Vì việc quân-bị của Trung-hoa
trong lúc này cần phải sắm thêm
máy bay, bay định sung vào đội
hàng-không, nên quan bộ-trưởng
bộ thiết-đạo và hảo, không là Tôn-
khoa đến giao-thiệp với một công-
ty người Mỹ vay một trăm mữa
bạc để sắm thêm mười chiếc máy
bay lớn nữa, và cũng mua tại Mỹ,
vì nước Mỹ mới có quynh lực hàng
không trên thế-giới, muốn chi tạo
và bán ra bao nhiêu cũng được.

Người Nhật nghe tin ấy lấy làm
ngại cho Trung-hoa, với đời với Mỹ
có bất-mĩa và chớ ky, người Nhật
nói rằng, người Mỹ mà chiếm độc
quynh hàng-không ở Trung-quốc, ấy
là có hơi trái với cái tôn-chỉ của
tập-hiệp-dịch ở thành Nữu-uớc.

**Nhật có ý muốn cản trở
quân Tàu**
Điền-lưu ở Thẩm-đương ngày

Tòa kìm dượt bở một đoạn dài

VIỆT-TÔNG-PHA
Centre

**Di Pháp, khỏi đóng
tiền thè chun**

Cách ít tháng nay, người ta đồn-
rằng nhà-nước hoặc Học-sanh, hoặc
người da-lộc Anam, muốn sang
Pháp phải đóng trước một số tiền
thè chun.

Chúng tôi có đến hỏi một số chủ-
giấy thông hành, (service de pas-
seports à la sûreté) thì mới hay tin
ấy là tin đồn quynh. Nhà-nước không
có ra tiền lệ nào buộc như thế.

Nhà nước buộc là trước khi ra khỏi
xứ phải có:

1) Giấy của-cước (titre d'identité).
2) Từ ưng thuận của cha mẹ bậy
tên con, và tiền số phí cho con.
Người đi du-học, hoặc du-lịch khỏi
buộc phải đóng tiền thè chun trước.
Xin đóng bảo-lưu y.

20. - Hôm ấy quân Trung-hoa ở
Nam-Miền nghe tin quân Hào-Long
thất bại đến từ Nam-Miền kéo sang
trung tiếp, chẳng đờ trong lúc đi qua
mấy khu đất phủ-cận của Nhật ở
Nam-Miền-Châu, bị số cánh-sai Nhật
ra đón đường tra bỡi, y mữa trở
lộ không cho quân Tàu đi qua,
trong lúc ấy quân Nhật và quân
lâu cả ló một hồi lâu mới đi được,
nhưng người Nhật vẫn lấy làm
bất bình.

Lại mới rồi, trường giặc-vô học
đương ở Tokio, có một bọn học-
sanh Tàu hơn một trăm người về
bị người Nhật giam cầm lại, không
cho đi ra ngoài, vì sự bậy ấy trở
về rồi nhập với đảng chính Nga.

Số binh bị của Tô-Nga

Một nhà quân-chánh-học ở Trung-
hoa nghiên cứu về tình-hình quân-sự
của Chánh-phủ Soviét là nay, của có
một bản điền-trả nói rằng: Chánh-
phủ Soviét nên lên cái danh-biệt
chủ-nghĩa cộng-sanh, việc là để
gây cho các dân-tộc yếu hèn, để
phá hoại các chủ-nghĩa đế-quốc,
nên không dự bị binh-lực: cho lính
thì không thể nào dám-dùng được
những công việc trợ-gi giúp như thế.
Nên trước hết phải có những đội-
quân để chian-phục: toàn thế-giới,
đội quân để bảo-hộ quốc-gia; lập
ban dân-moi có được 23 vạn, kể
120 vạn nữa, chia làm 28 sư-đoàn,
trong ấy gồm đủ cả lực-quân, thấy
quân ky-hinh, dân-binh.

Qua năm 1929 mới được thêm 19
chiếc chiến-hạm, 5 đội tuần-dương
23 chiếc tàu lạng và một đội quân
Tân-binh-dương, 3 chiếc tàu thủy-
lội, 1100 chiếc máy bay mua ở Anh,
Pháp và Đức, trong đội hàng-không
y chi ra là 99 đội, khi-chu 23
chiếc, quốc-phủ một năm dự-tính
tổng công các khoản-phòng chừng
49 tỉ, 5 000,000 vạn đồng bạc Nga
lấy số binh-bị ky mà sánh với binh-
bị của Trung-hoa thì Trung-hoa còn
kém xa lắm. Trong lúc chúng nó
đi trở mới gây chiến cuộc với Trung-
hoa thì tướng Trung-hoa cũng khó
mà lấy binh-lực để đương đái phó lại.
Hiếu chí Trung-hoa trong mười
tám năm trời, tiêu hao trong cuộc
binh-cách đờ không biết là bao
nhiều mà kể, nếu ngày nay mà
muốn thi-quốc lực địch với Nga
tướng cũng là một việc khó làm;
trách nào thì-chánh-bộ-trưởng Tôg-
lô-Van sớm biết mà tính bở th-chức
cũng phải rồi.

T.

Phong văn

Anh-chị hoành hành
Mấy nhà lương thiện ở gần chợ
mới Tân-dịnh lòng này phần nào vì
có một bọn vô-nghiệp nghề thường
ngồi quán-trà quán rượu chung quanh
chợ hay là thả theo máy đường gần
đó, sang sộ với nhan lại sinh sự với
người khác nữa. Chớ chỉ số tuần
thành mới máy tay ky và bỡi định
xét coi họ làm nghề gì mà sanh nhai,
thì chợ Tân-dịnh chắc sẽ được
những chuyện đánh lộn, chém lộn,
tự đ. v. v.

Nghe nói vì không có ai trừng trị
bọn ấy nên chúng nó đã người quá
lộ, dám tuyên-bố rằng ai có thù oán,
muốn mữa đánh hay là chém kẻ
thù, cứ đi ra đánh với chúng nó thì
sao sao cũng được toại lòng.

Đời thái bình thành trị mà nghe
chuyện như vậy, chắc số mặt thám
và số tuần thành lấy làm lạ lắm.

Chẳng biết có quả thiệt như vậy
không! Phải sự của nhà báo không
phải do xét và hỏi kẻ bắt lương, chỉ
mánh đăm, của mấy người có trách

nhệm báo thà sự yên ổn trong xứ
mà thôi.

Một loạt lòng mẹ đã có răn
Báo tay có đăng chuyện một đứa
nhỏ bêu Áu-châu mới đẻ mà đã có
răn mấy đại thậm thược, thĩa bự
mỗi ngày đến coi đống lã. Có lẽ
thằng nhỏ ấy quí trọng, vì sanh ra
là chúa, bực dể là tôi.

Chuyện này tuy lạ, song chẳng bêu
Áu-châu mà thôi, chớ bêu mữa
mình còn thua nhiều chuyện khác.
Bên nước mình có người không lã
công ăn bực, không thi cỉ cỉ hát,
mà có học cấp, nghĩ còn tài tình
hơn thằng nhỏ một loạt lòng mẹ mà
đã có răn.

Nhóm Hội-đồng quán hạt
Có nghị định của quan Thống Đốc
Nam-kỳ ky ngày 22 Août 1929, mời
nghị viên quán hạt nhóm thường
niên. Hội đồng khai mạc ngày 10 Sep-
tembre 1929, sáng 4 giờ chiều.
VĂN-LÝ-NHÌ.

Một đám âm-sát bi-mật

Giữa thế kỷ minh bạch này, rước Việt-Nam chưa phải vẫn minh mà lẫm khi cũng xảy ra nhiều điều bí mật không khác nào ở thành Niêu do bên nước Mỹ.

Tên Đặng-văn H. Con của một ông Hươn - cá nhà giàu kia ở quận MÔCÁY có vợ là Lê-Trung-Nghĩa.

Có nhiều khi tên gian phụ C. lại xử vợ H. về nhà thuộc chớng Vợ H. chưa vội, nên còn dùng thàng, mãi đến khi tên H. biết rõ chuyện tác tá như vậy mà cặp oan trong cũng rất điềm nhiên.

Tên Đặng-văn-H. và công-tử C. vẫn có quen biết nhau, có ăn uống có học với nhau. (Đó là bề ngoài, còn bề trong ai cũng hiểu ngầm).

Một hôm, tôi nhớ không được ngày và tháng, mà tôi chắc lời thàng mười hoặc thàng mười một Annam râm kia, tên Đặng-văn-H. có thăm công-tử C. chơi, hai bên vui mừng, rượu thịt thế nào không hết mà tên Đặng-văn-H. mất biết tích đến nay làm cho cha mẹ, anh em, bà con buồn rầu khóc lóc.

Nếu tôi nghe chẵn, thì tên thủ hạ của C. nay đã ăn năn cái việc làm ghê ghớm ấy rồi, cho nên đi tới đâu thì tỏ cái giọng thương tâm, đương như tìm tranh thêm nước kỹ chữa ngay trước mặt nó vậy.

Có lẽ oan hồn của tên Đặng-văn-H. nó vương vịt làm cho kẻ ăn sát kỹ phải sợ sệt. Họ sợ sệt là đã ăn căn rồi. Chắc một ngày kia không ai tra bết gì bọn sát nhân kỹ cũng bỏ miên đến giữa công đường cung khai.

Tuy đến nay, cha mẹ tên Đặng-v. H. đã hao tốn biết bao nhiêu tiền mà muốn người trịnh-thâm. Nhưng mà họ lại phải nhiều là giá đối để thừa lác người ngay mà cướp tiền, rồi tặc mịch cho bên kia được lãnh một phần kha khá nữa.

Hiện giờ cặp oan ương còn yêu mến nhau, quyết cùng nhau xe săn mỗi chỉ, cho ra từ ngày công tử C. bỏ vợ đến giờ quyết không cưới vợ khác.

Tiếng phong văn đồn đãi còn nhiều, đợi khi có điều gì chắc chắn, tôi sẽ bày trên một báo này, được giúp đường cho người trịnh-thâm.

Câu chuyện đồng su Bacliêu

Ở Tỉnh Bacliêu có thứ an bán Tàu đem qua lưu thông rất nhiều có từ mấy mươi năm nay rồi, câu chuyện cũ mèm mờ không phải mới mới gì, mà nói tới, song mình ghê cái thế lực của mấy ông Bang & cacliêu.

Hứa nợ trên một con đường nơi châu-thành Chợ-Ôn, thiên hạ đông như kiến cỏ, anh ta cho xe chạy bực thường, rứt một bánh nữa, xe phải đảo. Hồi đó, tai bay họa giở, biết đâu mà tránh, biết đâu ngựa. Một đứa nhỏ chừng 17 tuổi đứng một bên rút bị xe anh ta đụng té nhào, bứt trước cầu lên mình chết tốt.

Phụ-Nữ-Tân-Văn ra đời hồi đầu tháng Mai mới rồi, là khởi xướng ngay lên cuộc tổ chức Học-Bổng cho anh em học-sanh nghèo ở khắp trong sang Pháp lưu học. Từ đầu tháng Mai cho tới bây giờ là trên ba tháng đã thu được số tiền 180.000, đó Phụ-Nữ-Tân-Văn trích trong khoản tiền mua bán đóng niên ra 15.000, và nhờ có các nhà có thể tâm nguyện giúp thêm vào nữa.

Số tiền ấy tức là đủ học phí năm thứ nhất cho một người học - sanh rồi. Anh em học-sanh nghèo ở khắp ba kỳ, xin dự thí lý học-bổng tới nay đã được 30 người, Phụ-Nữ-Tân-Văn muốn làm cho thí lý minh bạch và tự, và lựa người lãnh học-bổng cho xứng, cho nên đã tổ chức một ban hội đồng ấy có những vị như sau này:

- M. M. Lưu-văn-Lang. Kỹ-sư làm trường ban.
- Nguyễn-v. C. Chủ nhà in Union.
- Nguyễn-V. Vạn quản lý nhà Việt-N.
- Trịnh-đình-Thảo Trạng-sư.
- Nguyễn-v. Tỉnh y-khoa tác sĩ làm (hội việc).

Kỳ thí này sẽ mở ra tại Saigon ngày 15 Septembre tại hội Khuyến-học đường Legrandière số 80.

Cuộc thí chỉ mở một ngày là xong, và có bốn đề thí như vậy:

- 1 Bài luận Pháp văn.
- 2 Bài toán đố.
- 1 Bài nam sử.
- Phụ-Nữ-Tân-Văn có lời đề cáo để các anh em học-sanh xin thí, thì nên dự bị thí lý tại Saigon cho kịp ngày, và ai còn thiếu giấy mà chưa nộp đủ thì bữa đó đem lại.

PHU-NU-TAN-VAN lại cáo.

Xin ai có sầm xe hơi nên lưu ý

MỘT QUANG CHỈ RỒ CÁI HẠI KHÔNG BẢO KÊ XE HƠI MINH

Một người Annam kia có một cửa hàng nhỏ nơi châu-thành S.igon tại đường Vancier. Trong nhà cũng đủ đồ đạc như là người dùng cần đi chỗ kia chỗ nọ, nên anh ta có sắm một cái xe hơi để đi công chuyện.

Hứa nợ trên một con đường nơi châu-thành Chợ-Ôn, thiên hạ đông như kiến cỏ, anh ta cho xe chạy bực thường, rứt một bánh nữa, xe phải đảo. Hồi đó, tai bay họa giở, biết đâu mà tránh, biết đâu ngựa. Một đứa nhỏ chừng 17 tuổi đứng một bên rút bị xe anh ta đụng té nhào, bứt trước cầu lên mình chết tốt.

Tôi xin anh ta phải chịu tiền thiếp hại cho cha mẹ đứa nhỏ là 8.000. Trong nhà đủ xây dựng, lại được lúc làm ăn, làm gì có 8.000? Rồi chạy sao khỏi từ tại Tỉnh thủ không xong, anh ta bỏ tiệm trốn mất.

Đó, đồng-bào suy xét mà coi, số tiền có một trăm bạc, mà phải nát tan một sự nghiệp. Phải biết rằng trong các cuộc tai nạn một cái xe hơi, đều cần phải là đầu bảo kê nó. Minh bảo kê nó, nhưng những mình lo trước cho vận mạng quyền lợi mình, mà lại mình còn lo trước cho vận mạng quyền lợi người đi đường nữa. Không bảo kê xe hơi mình, là có lỗi đối với công chúng.

Xin đồng bào phải nghĩ rằng, xe hơi một ngày mới nhiều, thiên hạ một ngày một đông, thì nạn xe hơi một ngày một tăng lên, cần là phải nghĩ trước cho trước được. Một xe hơi phơ vơ, một con ốc sên, một cái thàng không ăn, dù hại một mạng người.

Ngày nay Annam mình có lập một Công-tý bảo kê xe hơi thật rất hợp thời hợp thế. Hàng này nhờ châu-lương đầu cột với Việt-Nam Ngân-Hàng mà làm việc, số phí không bao nhiêu, nên dù sao mà bởi thường trợn các sự rủi ro, máy đóng cũng bởi thường hết, không buộc chủ xe phải chịu đóng nào, mà lại chủ xe không đóng một số tiền phụ thêm như các hãng tây khác. Xe hơi trong hãng mới mua ra, hàng tính giá thiệt hơn.

Hỡi các quý vị có xe hơi, hãy bảo kê xe của quý vị đi. Đường chớ có rủi ro rồi, mới tưởng tới, thì muộn lắm.

Chàng ường công dền sách phương xa

Bên báo mới hay tin lành rằng M. Nguyễn-văn-Vinh, con trai của ông và bà Nguyễn-văn-Hiền, proposé Douanes et Régies, du học tại Lyon mới chiếm được bằng cấp kỹ-sư về nghề dệt, hiện giờ còn đang ở-nhưần để dự thí bằng cử nhân địa dư và sử-ký.

Bên báo đồng-nhân có lời mừng ông và bà Nguyễn-văn-Hiền, có phước sanh con làm cho đẹp mặt nó máy cha mẹ và cầu chúc M. Nguyễn-văn-Vinh sớm được thành tài trở về xứ làm cho rõ ràng quê vức, cũng đem cái số học của mình mà thí thố, làm ích cho quê hương, xứ sở.

Tennis

Phải làm sao cho Nam-kỹ ta giữ luôn luôn ở vị trí « đánh đôi » miền Viễn-dông và cho Châm-Giao hay Hooi-Hye và Bongseo là hai tay múa vợt tài hoa biết đứng đĩnh chững và « độc-chiếu »?

Trước hết hội Cercle Sportif Annamite phải có một cái sân cỏ để cho Châm-Giao và vạt ba tay múa vợt có danh như là Vinh, Cang, Thế đượi, (họ) như lời ông Triệu-văn-Yên thuật lại thì cặp cự vô-dịch Nam-kỹ đánh đôi là Vinh, Cang, không phải tìm thường đâu, tay sử Châm-Giao một tay chớ thế Châm-Giao lúc ương yếu cũng đặng.

Tôi đánh độc-chiếu bừa đổ, chạy boai không biết mệt, có lẽ chịu đặng một ngày 3 matches nữa, nên trừ bớt giùm cho Châm-Giao đặng ít anh tài. Mà đều cần như hết là năm tay múa vợt tài tình của nước Annam ta đó, phải làm sao cho được một bộ, đượi với nhau trên sân cỏ cỏ xanh. Cặp Cui-Giao và đượi đượi chung với nhau boai mà đượi với cặp Cang-Vinh cho thiệt an y nhau. Còn Thế đượi độc-chiếu với Vinh đượi chung Vinh quen bành tháp, bành chười. Phần Thế mặc đượi hợ tại Mytho H khi mà gần thường Châm-Giao Vinh - Cang Lú: bị trượng rảnh mà thôi. Vinh Ca g là hai ông đĩnh chủ, không có ai rặng buực, muốn giả Châm-Giao ngày nào cũng đặng.

Cong có Giao thì mặc giúp việc cho ông Phạm-văn-Tánh chủ nhà buôn ở Sadeo. Ước ao ông Triệu-văn-Yên bán tình sao với ông Phạm-văn-Tánh, để cho Giao và Saigon ở gần Châm-thủ qui hóa làm vậy.

Việc ish thương không lẽ ông Tánh và ông Yên không đẽ y đến.

Chiêm Giao sẽ đượi với nhau

Sớm mai chửa nhựt tuần tới 1er Septembre 1929, đúng 7 giờ rưỡi Châm-Giao sẽ đượi nhau trong 5 hiệp tại sân Cercle Sportif Annamite đường Colombar.

Mười đáp tình qui ông, qui bà cùng anh, em có lòng chiền có trong lòng đi Singapore nên hội định về của không trả tiền; lại còn đãi một tiệc rượu nữa.

Vai chơi trọn ngày chửa nhựt, hỡi xin mời mấy tay-múa vợt Lưu-th. h. lện cho đồng-đó. Lớn, lớn chơ, lớn ớt cho khoái mắt, rồi có người nghĩ « lnhây ra chơi với nhau, sao nào thàng hoặc cặp nào ăn thì nhà buôn Nguyễn-văn-Trần sẽ hiến cho một món đồ làm kỷ niệm. Mytho, Bente, Tánh, Gooding, Sade, Chánđeo, Sotrang v. v. như tên đùng quên, nhà anh em Saigon cũng khá tự lại cho đồng.

Tin mừng

Tôi lấy làm hân hạnh hay tin rằng ông Nguyễn-hữu-Nghĩa đại Học-sĩ cũ làng Long-châu (Vinhlong) mới đượi Chánh-phủ án 1 ở cho ông ở ở Huyện-hàm, vì ông đã giúp việc ra của hội-tử công 34 năm, nên nay Chánh-phủ xét công lao kỹ mà bing thêm Hi-yện cho ông thiệt là xứng đáng.

Vậy tôi có lời chia mừng cùng ông Nguyễn-dại-nhơn.

Nhà hàng KIM-LẶNG

(Trước kia là Nam-Kin) đường Lefebvre, số 11 và 13, Saigon Khai trương bữa 23 Août 1929 Sửa lại rất sạch sẽ, rất lịch sự Có rước đầu bếp nhà hàng lớn, ngoài Dalat và giúp coi nấu ăn. Trần Thu có phòng ăn riêng. Nhà hàng luôn dọn tiếp rượu, cà phê, com, thức giá rẻ và đủ món ăn ngon, rượu qui, người phục vụ đĩnh lễ phép.

Xin quý khách chĩa cổ B. B.

Nhà máy làm gạch ngói

CỦA NHƠN: VÔ VĂN NHÚT Làng Anhiên, Chơn (gần Bìnhđ)

Châm-Hưng Học-Đường
SAIGON: Đường Legrand de la Liraye số 204, 214

Chủ-nhơn kiêm Đốc-học: NGUYỄN-PHAN-LONG

NGÀY TỰ TRƯỜNG
1er Août 1929 nhằm ngày 28 tháng sáu Annam

BỤC TRUNG HỌC (đã bốn năm) { 1er Année 3e Année
2e Année 4e Année

BỤC SƠ HỌC { Cours Élémentaire
Cours Moyen
Cours Supérieur

Các lớp trên đều có giáo sư Tây và Annam giỏi dạy cần mẫn

Một cách đạo báo hay Cuộc diễn-thuyết về mỹ-ngệ

Báo chữ tây hay chữ quốc âm gì cũng phải nhờ có nhiều độc-giá, mà phải hàng độc-giá nhiệt tâm hay lo ngại, làm tài-chánh của nhà báo mới đượi.

Có nhiều khi, nhà báo biết qui danh của các ngài thương-gia nghiệp chớ gọi báo đến ngay qui-xã, không cần có thơ gởi về mua. Điều đó là một điều danh dự độc-biệt cho các ngài, lẽ nào các ngài không hiểu.

Nhưng có một điều tệ này nó đứng giữa trung-giao làm cho nhà báo và nhiều vị độc-giá phải mịch mầu

Tôi dụ: Ông Ng-văn-Mit là người có danh tiếng ở Tỉnh Sadeo, nhà báo mỗi khi xuất bản đều gởi ngay đến. Ông Mit há cũng biết phép liện sự, nên nhận đượi vài ba tờ thì gởi trả lại nhà báo, ngoài bà-là « Refusé » vì ông đã mua nhiều báo rồi, hoặc giả không rảnh rang để đợi.

Nhựt-trình trả lại nhà báo, chủ hiện-lang, anh đã trao thấy vậy xé còi chơi; chơi làm thành quen. Số báo « Refusé » nào có trả lại nhà báo cho nên số quản-ly đương ông Mit hàng lòng nhơn, nên lui-cui gở báo.

Phần ông Mit thấy báo không gở nữa, nên đương tự quản-ly nhà báo nhận đượi tờ ông « Refusé ».

Hai bên đều an tâm nhau, không ngờ các chủ hiện-lang, các anh đã trao chẵn đượi đượi báo xem hỡi

Bên khi nhà báo phát người đến thăm (tên báo); hai bên mới gần gũi nhau, mà nhứt là mấy vị độc-giá có thói nóng hay rầy rà mấy vị của nhà báo phát. Chính tôi để gặp nhiều cảnh-ngộ như vậy. Gặp thì chửi...

Nay tôi tìm đượi cách ăn trộm báo như thế, mà tưởng chớ « A đúng với sự thế, nên viết lên đây cho các ngài có phần tri, phần trí ở làng đồng chửa giùm, thì các nhà báo đượi trong ơn. Tôi vọng vài xin cái ngài làm ơn như giờ này thế.

VIÊN DU-KHÁCH.

Pensionnat Ng-văn-Ngũ ở tại Mytho đường Ariès

Dạy: Thi bằng cấp Tiểu học và Sơ học. Sẽ mở 2 lớp tốt nghiệp năm đầu (1ère Année). Bôn-trưởng có Giáo-viên dạy rành nghề. Học: trở đầu ốm có lương-y Langon điều trị. Ngày tự trường: 15 Sept 1929.

Mua làm chi
Một thứ xe-hơi nhiều mã-lực
Có thứ xe siêu
DONNET-SIX
Cũng tốt lợi bằng, mà ít tốn sơ phí sơn

Xe kiểu du lịch 6-7 chỗ ngồi giá 2.930 \$
Xe mui dưng lộng kiền
Phân nửa sắt trên mui bằng da
o o o o 6-7 chỗ ngồi 3.000
Toàn bằng sắt 6-7 chỗ ngồi 3.400

Đi thử tùy thích hãy đến
Hàng JEAN COMTE
34, BOULEVARD-NORODOM-SAIGON

L'INDUSTRIE MODERNE
NGUYỄN-TAN-PHAT
59-61, Rue Colonel Grimaud (Place Cua) (deuxième marché Saigon)

MÁY IN GẠCH VÀ NGÓI, MÁY XAY LÒ, MÁY DIỆT, (hiện nay chạy đợi) MÁY LỘ LỬA, MÁY HÚT chum cát, hoặc (trên) MÁY CUA, MÁY ÉP-DẦU, MÁY KHEN-KHI, MÁY CÀ-KHỚT, MÁY NƯỚC-ĐÁ

MẪY RÁP HỒI ANHƠN MẪY IN GẠCH và NGÓI (tên chạy tốt cả, xin mời quý ông đến xem) ở đưng ở 59 và 61 chợ Cua, chợ Cua và chợ Cua, chợ Cua và chợ Cua. Có nhiều mặt hàng cho đời sống, từ số 1 p. 90, từ số 1 p.

Cuộc diễn thuyết về mỹ nghệ

của ông Lê-trung-Nghĩa tại Khuyến-học-dội
(Tiếp theo)

chụp, lấy thước gạch đường vuông trên tấm hình kỹ đồ sao lại. Ông cho rằng cách vẽ như vậy không được tự nhiên, mất giống hình người chụp. Ông khuyên các họa sĩ cũng nên chú ý khổ tếp và hình người sống. Ông nói cách vẽ này khổ lắm, phải tếp lần từ môn một được, ban đầu vẽ cái đầu, cái mặt, cái mình, cái tay v... mà mỗi môn vẽ cho phải vẽ đi, vẽ lại nhiều lần, vẽ cho thật nhuần tay mới thôi. Nhưng cũng không phải mới học mà muốn vẽ hình người tự nhiên cho được, phải dùng một cái bình bằng đất đỏ coi mà vẽ. Bởi vì người thật ngồi lâu mới, nên phải cứ động, 1 m cho người mới học, khổ mà lấy hình được.

Ông trách có nhiều người thợ vẽ hay vẽ vẽ, hoặc nghe theo người mình họa ảnh mà sửa đổi cái vẽ tự-nhiên ở trên mặt của họ, thành ra cái nghệ về cũng có chỗ nào. Ông nói như người kỹ trang vẽ một cây, một lá, răng hò, miệng rộng, cằm dài, cổ lùn thì cứ việc thấy sao vẽ vậy thì mới thật giống cho. Chờ nếu người kỹ mới vẽ mà mình vẽ mới cao, miệng rộng mà mình vẽ nhỏ thì thành mất cái vẽ tự nhiên vậy. Có người mặt buồn dân-dân mà mình vẽ vai cười thì cũng là vẽ lão nua.

Ông trưng ra một cái hình của một ông đại phú gia ở Pháp do nơi tay của một ông họa sư đại tài họa ra, nếu ai có cặp mắt quang sát đồ mỹ-nghệ thì mới biết hình kỹ là hay thật. Ông đại phú gia kỹ tay nhà giàu có nhưng xuất thân hàn-vi, hai bàn tay không được phong-lưu, xem ra coi-dây lắm, người coi bộ lằng-lằng, ít chịu để mất thì giờ. Ông ngồi cho người vẽ hình mà dường như muốn đem đường lên bỏ mà đi vậy, cho tới y phục cũng là vẽ ở y chỉ lắm, nhiều lần nhàn-nhàn, chờ không được thăng thòm, sai sao.

Đoạn ông đem trưng mấy bức chon dang; ông mới vẽ. Trước hết ông trưng hình quan toan quay, Pasquier, và quan thống đốc Krauthelmer. Hai cái hình thật giống và có tinh thần như người sống.

Kể hình của ông Đốc-phủ Bấy, đương kiêm nghị-viên quán bại, đương ngồi ghế nghè quý tộc. Ông nói ông vẽ hình này chỉ có mười lăm phút thôi. Vì bữa kỹ ông Bấy mặc đi dự tiệc, song ông xin phép ngồi ngồi lại để cho ông lấy một bức ảnh. Song vì ông Bấy gặp đi làm, nên ông chỉ lấy được một mặt mà thôi, còn thân mình thì ông chỉ tưởng tượng rồi độ mà vẽ lấy. Nhưng hình kỹ giống lắm; nếu ai có cặp mắt ông Đốc-phủ Bấy thì cũng đều nhận cho hình vẽ không sai một chút.

Ông trưng lên một cái hình của một người đàn bà mà ông họa trong lúc ban đêm. Ông vẽ bà đi, sóng lại thì có 5 phút đồng hồ mà thôi. Ông vẽ thật mau là ý ông muốn thử vẽ tếp lấy sức ông, nhưng ông cho hình kỹ thật là giống lắm. Ông lại nói rằng, hình vẽ ban đêm có thể dễ hơn ban ngày, vì lúc ban đêm mình thấy phân biệt lắm, vì ban ngày có yếu sáng mặt trời nên không có bóng, kể ông trưng lên một cái hình của bà Vọng-Phu (trong chồng.) Ông nói thử giờ mình chỉ nghĩ nói bà Vọng-Phu trông chồng, đứng cho đến chết không hay, nhưng sao biết được mặt bà mà vẽ? Vậy muốn vẽ thì phải độ, lựa một người đàn bà mà hay sửa thân, mình được in trí rồi mượn lấy mặt máy, cách cử động của người kỹ mà vẽ ra thì mới giống tự nhiên. Hình của ông trưng lên thì thấy một người đàn bà mặt mày sáng sủa mà thêm đậm lắm, đầu bỏ tóc xít, tay vịn trên một bên đá to, đang ngó ra biển. Dưới chân có một đứa nhỏ đang chơi, bên dưới cũng của mẹ. Nhưng người đàn bà kỹ vì râu buồn quá, trí mất lo-ra, nên dường như không còn biết đến con nữa, không nhớ trẻ đang lăn quanh bên chân. Nhưng ông cho hình kỹ chưa được tự nhiên vì có chỗ đậm quá, ông còn phải sửa lại. Ông nói rằng ông vẽ một bức ảnh của quan Trạng-sư Moulán đang lúc nằm trên giường chết. Hôm nay, ông không đem ra mà trưng được, là tại trong lúc ông vẽ gần rồi, rồi đổ nước lên, nên làm cho tấm hình

đỏ lắm. Vậy ông cũng sửa với anh em rằng để ông vẽ lại tấm khác, rồi đợi tới ngày lễ giỗ năm của Trạng-sư ông đem ra trưng để cho anh em coi cách ông vẽ hình người chết và có một cảnh sạ thêm bí ai. Cũng như dịp kỹ ông nhắc sơ lịch sử của Trạng-sư Moulán hồi còn sanh tiền đối với người Nam-Việt.

Ông cũng trách những người vẽ hình trên bia sách, trong tiểu thuyết, lời rao quảng cáo ngoài đường chưa được dùng, vẽ không có ý chỉ, làm cho người biết xem không sao nhìn cười được. Vẽ hình mà sai vậy có thể làm hại cho con nít học trò mới tếp học vẽ, vì tấm con nít hay bắt chước lắm, thấy sao vẽ vậy, thành ra lâu ngày phải có tấm quen. Ông vẽ thí dụ một vài cái hình trên bản để chỉ chỗ sai của một vài cái hình mà đã thấy vẽ thật trong tiểu thuyết. Ai lấy ngồi xem cũng tức cười.

Rồi lại ông tóm luận về mỹ-nghệ của Annam ta là rất qui, có nhiều tấm hình xưa rất có giá trị lắm. Nhưng chẳng hiểu tại sao người mình không chăm-chỉnh cho hoàn-toàn, lại mới chuộng cả vong, vẽ theo lối tàu, lối tây, đánh bỏ mỹ-nghệ nước nhà tiêu diệt. Ông khuyên anh em đồng nghiệp nên chung hiệp lại mà bỏ cựu mỹ-nghệ ngày xưa, đừng để lâu ngày mất tích đàng lấm.

Ông cũng cầu xin các nhà họa sĩ, ông nào có ý kiến chi hay, từ đây cũng nên diễn giải về mỹ nghệ để dạy lẫn cho nhau, tưởng cũng nên cho là một cái ơn lớn với xã hội. Sau rồi ông xin cảm ơn anh em chứng ngộ đêm hôm, phí chút giờ qui báu đến nói chuyện cùng ông. Ông xin lỗi, mấy giờ ông có nói đi chỉ nói sai xin sửa lỗi mà được chấp, như là mấy bạn đồng nghiệp của ông đang tưởng ông có ý khác hơn là ông bày một cuộc để lừa khỉu đến nghe ông nói chuyện chơi giải trí. Ông còn hứa, sẽ bày một cuộc diễn thuyết khác nữa cũng để nói về mỹ-nghệ để giúp lẫn cho các nhà họa sĩ mới tếp học; kể ông cũng cầu xin các họa sĩ, ông nào có ý kiến chi hay, từ đây cũng nên diễn giải về mỹ nghệ để dạy lẫn cho nhau, tưởng cũng nên cho là một cái ơn lớn với xã hội. Ông vừa dứt lời, tiếng vỗ tay ầm ầm lên trong nhà hội, lúc kỹ là 9 giờ rưỡi, ai nấy ra về cũng thấy đều trầm trở khen ngợi, loan loan, bàn bàn cái tài của ông Việt-Nam Lê-Trung-Nghĩa. Ai cũng nói diễn giả chẳng những có tài vẽ hay mà thôi lại cũng có văn nói nữa.

Nói năng chậm rãi đàng hoàng, lại xen một vài chuyện vui, lời lẽ ngọt ngào cho công chúng cười. Hai về, ai cũng trông một ngày khác còn gặp mặt ông tại khuyến học hội để nghe ông nói chuyện về mỹ nghệ nữa.

Đêm diễn thuyết kỹ được kết quả tốt đẹp, thỉnh giá lớp đứng lớp ngồi, trong ngoài chật nức. Có qui ông qui thầy cũng qui có thiếu nữ đến nghe. Bữa kỹ được thấy ông Bác-vật Lưu-văn-Lang, hai ông Tấn sĩ X-khoa Nguyễn-văn-Thỉnh, Trần-văn-Đôn, thầy thuốc Áo, ông Besson, đốc học trường mỹ nghệ Gia-dinh ông Trần-và-Khả vân vân...

Sau cuộc diễn thuyết, có nhiều người mến tài ông Nghĩa nên mới ông như ngày giờ nào có dư xin ông vai lòng họa một bức ảnh để làm kỷ niệm.

Quốc-Tin.

Quan năm Thibert chưa về tới Saigon

Theo như các báo đã đăng, thì quan năm Thibert đã rời về Saigon nói ngày thứ bảy tuần trước, chuyến xe lửa 7 giờ 15 ở ngoài Nhatrang. Nhưng bữa kỹ vắng mặt ông Nabe đầu ông cáo bệnh trong lúc đi đường và xin đem ông trở ra nhà thương Huế để dưỡng bệnh.

Quảng-cáo

Phòng văn quan Chương-Khế Pavs, kể từ ngày 1er Août 1920, ở số 93 đối lại số 97 đường Pelletier Saigon.

ATELIER REPARATION MECANIQUE
GRAVURE EN METAUX
DO-NHU-LIEN
91, Rue d'Espagne, 91
SAIGON
留字刻理如杜

Hàn đồ phụ tùng xe hơi xe máy.
Hàn đồ sửa chữa nhiều môn rất đẹp.
Hàn đồ đúc khí, bơm đèn.
Sửa và cho mượn máy viết ngày tháng, giờ.
Lần dù đồ phụ tùng về máy viết.
Có tài riêng về nghề khắc kim và đồ da và thau để in bia để chơi.

Làm thật kỹ.
Hàn đồ hàn ống dẫn khí cho...
Hàng PATHE VICTOR BEKA
ĐỒ-NHU-LIEN.
91-93, rue d'Espagne, 91-93.
Téléphone n° 600

Muôn bán

Vì việc nhà nên muốn bán vana nhà và máy xây hiệu « BALLOT » hai máy, 24 và 30 ngựa, chạy bằng 12 tấn. Nhà máy hiệu ĐÔNG-TÂN tại chợ Phong-Điền, làng Nhơn-Át (đồng Định-Báo (Cần-thơ))
Giá bán: 10 000 \$ 00
Ai muốn cần dùng xin do nơi nhà đường Verdun số 91.
NGUYỄN-TÂM-QUAN.

Ông Hội-đồng François SU cho qui khách dựng hay tiệm ông có ít đôi bông hột xoắn giá 1000 đồng, 1500 đồng cho tới 3000 đồng một đôi tinh ròng không hề lẫn chỉ; mà ông tính giá cả chắc qui khách sẽ vừa lòng.

Nay kính mời
Còn nhà mát của ông François SU cất tại Long-hải kiều và đã đặt; chỗ khoan khoát khách nào ở rồi một hai lần cũng muốn ở nữa!

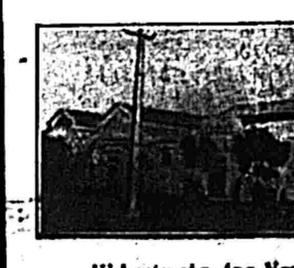
Tiệm may Huỳnh-Hoa

Kính trình quí bà, quí cô.
Tôi mới tếp một tiệm may quần áo Annam tại đường d'Espagne, số 271, có thợ dùng cắt rất khéo, may áo dài lối và chiếc đã cách tân, quí bà, quí cô, muốn may quần áo và quần áo trẻ em, xin mời quí-bà, quí-cô, đến thăm tại may thử một lần, tôi giám chắc quí-bà, quí-cô sẽ đẹp lòng mà trở lại nữa.
Nay kính
Maisonelle HUYNH-HUAI-TAI
Tiệm may Huỳnh-Hoa
Đường d'Espagne số 271

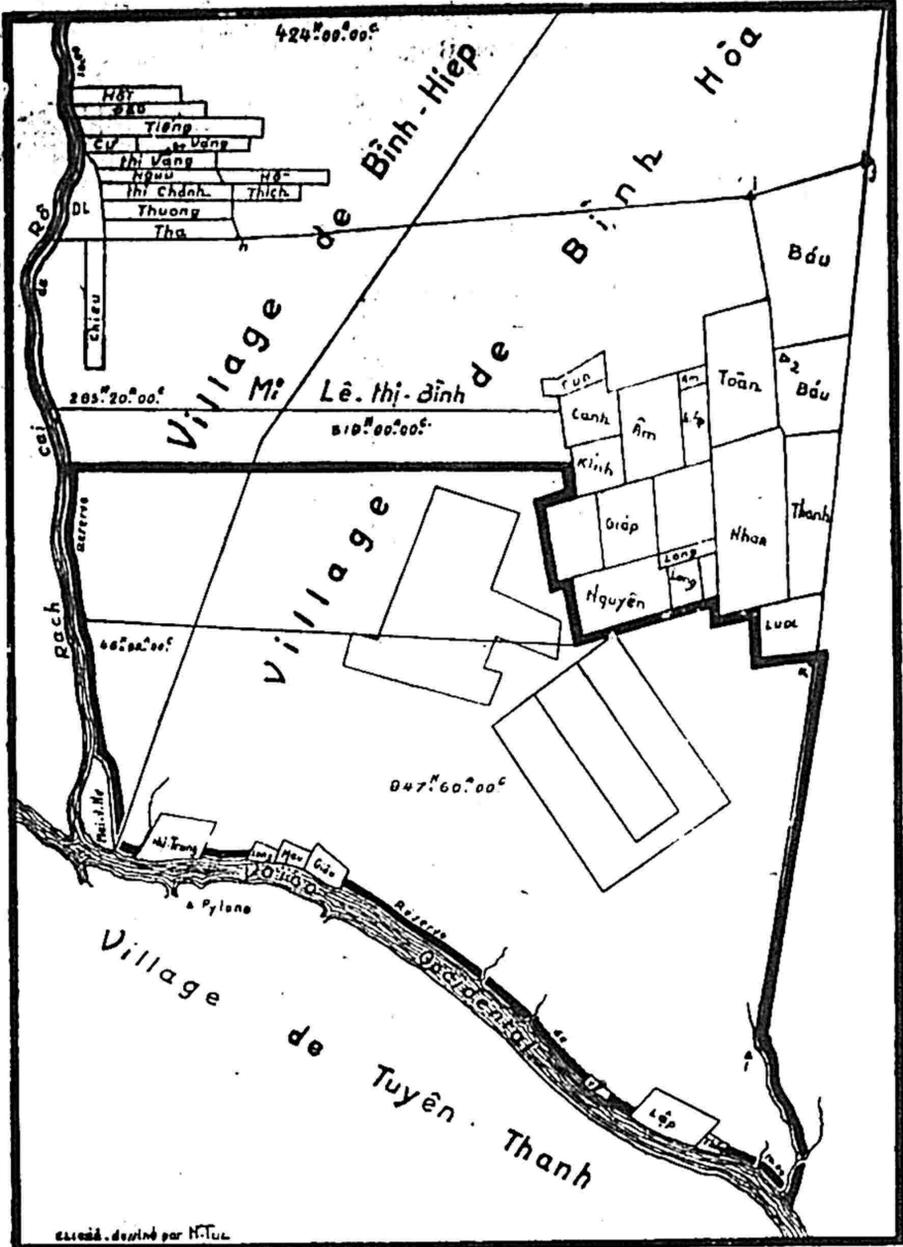
Hột xoắn

Mỗi kỹ lâu có lối, đủ thứ nước lớn có, nhỏ có, đủ hạng, giá rẻ hơn mọi khi rất nhiều.
Vì người thay mặt cho tiệm giặt của hãng ông J GIUNTOLI này là M. HUYNH-V.-THÔNG dốt QUẾ biết cách buôn bán với người Annam mình, và tiếp rước ở tá, vô ra thông thả

Y-SANH
TRẦN-VĂN-NU
Y-KHOA TẤN-SI
Tổ-nhiếp trường Đại-học Paris
Chuyên trị đủ các chứng bệnh TIẾP KHÁCH và KHẨN BÍNH (ở Boulevard Gallieni - CANTIN) (ở trước bia kỹ niệm)
Ông Trần là một tay quí-thủ, xin mời đồng bào hữu-hình đến cho ông chữa trị!

Nhà máy của ông Nguyễn-thanh-Liêm ở Vĩnh-Hệ!

Ai muốn mau làm giàu?
Tôi bán 1.200 mẫu đất rẻ mặt & hạt Tân-an. 60 ngàn đồng (trả góp.) Trong mười năm sẽ miệng đất này sẽ đáng 500.000.
NGUYỄN-KHẮC-TRƯƠNG.
82, Boulevard Bonard, Saigon

Garage Tư-Hữu

V. 88, rue Legrand de la Liraye
DAKAO SAIGON
Téléphone N° 970

Hàng Tư-Hữu sửa xe hơi, đồ các thứ máy.

Lắp máy, may nệm, áo nệm, màn Sơn xe đá mài, đóng thùng xe Sửa đèn Bán đồ phụ tùng.
Công việc làm mau và kỹ lưỡng Giá rẻ. Tay máy thật khéo.
Hàng lập trường dạy chauffeurs và dạy học máy. Lãnh soát đến 11 giờ có bằng cấp.

Xin đồng báo chiếu có.
NGUYỄN-ĐÌNH-TRỊ,
DUYNG-VĂN-NHON
và Công-ty.

Gua Annam làm ra

Các thợ vờn hồng cừm (COURONNS) To, nhỏ, đủ kiểu.
Giá từ 4 \$ 00 đến 170 \$
Có giá riêng cho các hội Lương-Hữu Có bán các thứ hàng, đồ-mới, đồ ăn, và đồ bạc
BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ
ĐA NƠI
« LA TORTUE »
PHAN-THỨC-TRAC
16 R. Sabourain. - Saigon

Nội hóa! Nội hóa!

Kính mời,
Qui bà qui cô cũng các chủ lò bánh mua dùng 1-2 hai thứ bột gạo và bột nếp của hiệu Hưng-Nhơn là bột Annam, mới chế tốt hơn các t ở bột bắc và măng thích.
Phân Trác-co, dân Trác-co là hai món điểm trang tốt nhất của dân-ta.
Cả trừ hàn tại tiệm Tân-Hương 82 đường Hamelin và 47 đường Sabourain gần chợ mới Saigon.
Xin lưu ý
TÂN-HƯƠNG
Tiệm tạp hóa Annam, 82 đường Hamelin và 47 đường Sabourain Saigon

Thanh-huê khách-lưu

(Ngay cửa tàu tây, chợ Long-xuyen)
Kính mời quí khách; Tôi mới sang làm chủ phòng ngủ « Thanh-huê khách-lưu », nên sửa soạn lại sạch sẽ, phòng vì rộng rãi và mát-mở. Bồi đãi sai khiến. Vậy qui khách đi lo đường ghé tấp lại phòng « Thanh-huê khách-lưu » mà nghỉ thì đáng vui lòng ngay. Giá tiền phòng rẻ hơn các nơi.

Kính thỉnh
Chủ nhơn: HUYNH-KIM-SAC
Longxuyen

Kiến-Thái dốt liêu-Quoi

168 170, rue d'Annam SAIGON
TÉLÉPHONE N° 420
Tiệm Kiến-Thái dốt liêu-Quoi có bán đồ: 1. phụ tùng xe ngựa, 2. xe ô-tô, 3. đồ bài ká-tô, yên cỡi ngựa, 4. Cạo su dốt, 5. đồ bơm bánh xe Lốp cũng có bán các thứ đồ cao, 6. làm mai xe hơi, 7. đồ bơm, 8. làm đường may áo nệm xe. Có làm 9. may và may áo nệm xe xe hơi, 10. đồ, đồ, sơn các thứ xe.
Ciao thiệp khắp xã giới quí-phá chiếng.

QUAN LUONG Y R. HÉRISSON

K'ân các thứ bệnh
CON MAT - LỘ TAI, VÀ MŨI ĐỘC GIỜNG
218, đường Mac-Mahan
Ngang Nữ học-đường Saigon
Đầy thập nơi số 400

Pensionnat Diên-Quân

Trường Diên-Quân tại Bectrang dạy từ lớp sơ-học (Classe enfantine) đến thi cấp bằng sơ học (Classe Certificat d'études primaires). Có lãnh học trợ học trong internes và học ngoài (externes).
Ngày tựu trường: 4 Août 1920.
Le Directeur: TRAN-VĂN-ĐIÊN

Lê-van-Du

đường Sabourain
môn bài số 22 24 SAIGON
Bán xe máy đạp và máy hát nhiều hiệu và đủ đồ phụ tùng
Giấy thập nơi số 519

Bử-c-Lợi

81, Đường Sabourain
100-108, Đường d'Espagne. - Saigon
(Kế dinh quán Xá-Tây)
Bán tiệm có bán đồ đồng, thau, ly chén đá, và đồ bày chơi Đồ của chạm gỗ Balon. 14 bày Balon, tranh, 1. 0. v. v.
Đồ thêm mua 1. Áo gối, 2. 1. bàn, v. v.
Làm tại Hoa-kỳ rất xéo theo lối kim Già bán họ hơn các nơi khác, vì có tay nhân: tại Hanoi.
Xin qui vị chiếu có, bán tiệm rất c'm

Quán ở hình mới
PHONG-VĂN-LAM

